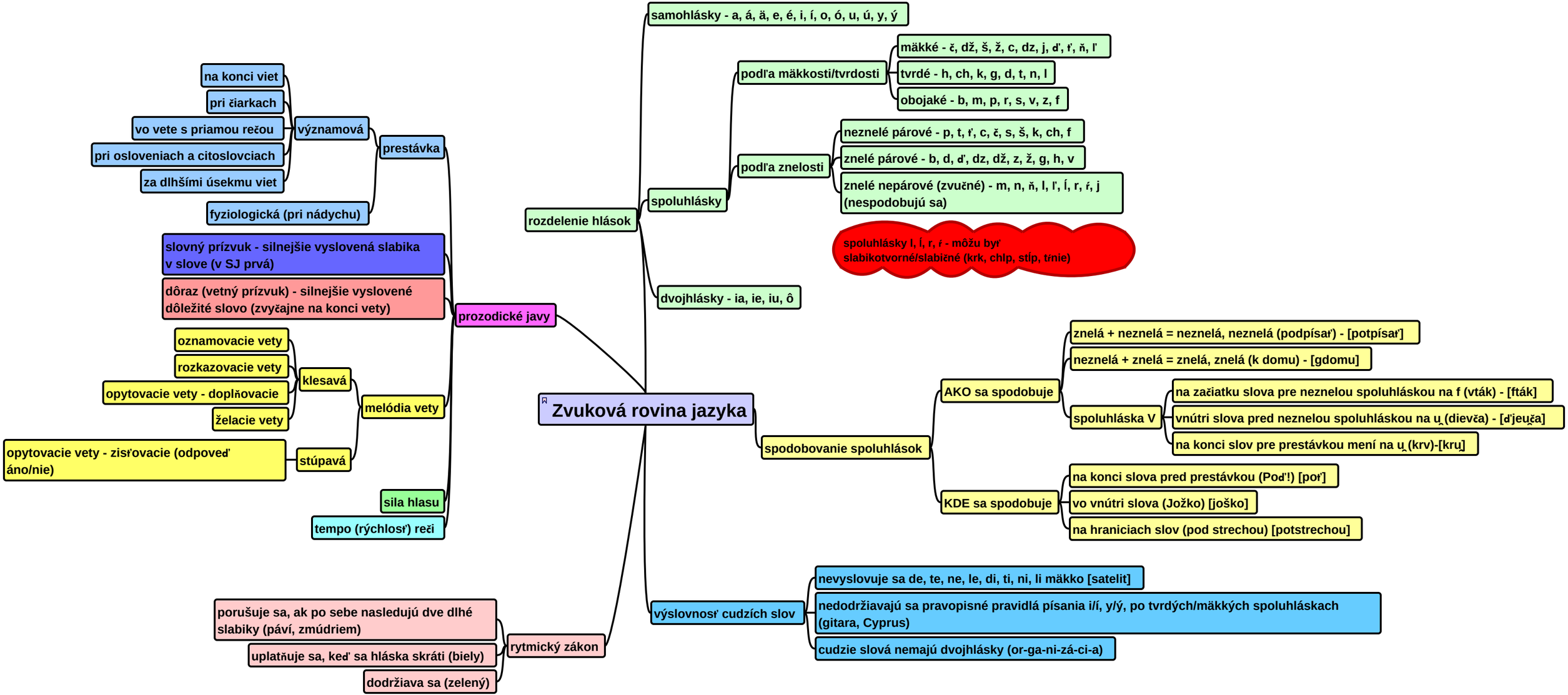
Zvuková rovina jazyka
rozdelenie hlások
samohlásky - a, á, ä, e, é, i, í, o, ó, u, ú, y, ý
spoluhlásky
podľa mäkkosti/tvrdosti
mäkké - č, dž, š, ž, c, dz, j, ď, ť, ň, ľ
tvrdé - h, ch, k, g, d, t, n, l
obojaké - b, m, p, r, s, v, z, f
podľa znelosti
neznelé párové - p, t, ť, c, č, s, š, k, ch, f
znelé párové - b, d, ď, dz, dž, z, ž, g, h, v
znelé nepárové (zvučné) - m, n, ň, l, ľ, Í, r, ŕ, j (nespodobujú sa)
spoluhlásky l, Í, r, ŕ - môžu byť slabikotvorné/slabičné (krk, chlp, stíp, tŕnie)
dvojhlásky - ia, ie, iu, ô
spodobovanie spoluhlások
AKO sa spodobuje
znelá + neznelá = neznelá, neznelá (podpísať) - [potpísať]
neznelá + znelá = znelá, znelá (k domu) - [gdomu]
spoluhláska V
na začiatku slova pre neznelou spoluhláskou na f (vták) - [ták]
vnútri slova pred neznelou spoluhláskou na u̯ (dievča) - [ďjeu̯ča]
na konci slov pre prestávkou mení na u̯ (krv)-[kru̯]
KDE sa spodobuje
na konci slova pred prestávkou (Poď!) [poť]
vo vnútri slova (Jožko) [joško]
na hraniciach slov (pod strechou) [potstrechou]
výslovnosť cudzích slov
nevyslovuje sa de, te, ne, le, di, ti, ni, li mäkko [satelit]
nedodržiavajú sa pravopisné pravidlá písania i/í, y/ý, po tvrdých/mäkkých spoluhláskach (gitara, Cyprus)
cudzie slová nemajú dvojhlásky (or-ga-ni-zá-ci-a)
rytmický zákon
porušuje sa, ak po sebe nasledujú dve dlhé slabiky (páví, zmúdriem)
uplatňuje sa, keď sa hláska skráti (biely)
dodržiava sa (zelený)
prozodické javy
prestávka
významová
na konci viet
pri čiarkach
vo vete s priamou rečou
pri osloveniach a citoslovciach
za dlhšími úsekmu viet
fyziologická (pri nádychu)
slovný prízvuk - silnejšie vyslovená slabika v slove (v SJ prvá)
dôraz (vetný prízvuk) - silnejšie vyslovené dôležité slovo (zvyčajne na konci vety)
melódia vety
klesavá
oznamovacie vety
rozkazovacie vety
opytovacie vety - doplňovacie
želacie vety
stúpavá
opytovacie vety - zisťovacie (odpoveď áno/nie)
sila hlasu
tempo (rýchlosť) reči